

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articlii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl.
pentru fie-care publicare.

Nr. 8645. Șool.

CONCURS

Din fundațiunea Cologea cu începutul anului școlar curent au devenit vacante 2 stipendii câte de 120 corone, pentru conferirea cărora se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Concurenții, la cererea scrisă cu mâna proprie și adresată consistoriului arhiepiscopal, au să acludă următoarele documente în original:

1. Carte de botez, că sunt români greco-orientali de pe teritoriul arhiepiscopesc;
2. testimoniu de pe anul școlar trecut 1900/1;
3. testimoniu de avere;
4. alte eventuale documente recomandătoare.

Cererile întrate după expirarea termenului nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, din ședința senatului școlar, ținută la 20 Septembrie 1901.

Consistoriul arhiepiscopal.

Regenerarea poporului român.

I.

Fericitul Metropolit Andreiu, când a prezentat congresului statutul nostru organic aprobat de către Maestatea Sa, s'a exprimat, că depune în mâinile mării născuți congres național-bisericesc totă răspunderea despre viitorul bisericii ortodoxe române. Curând după aceste mult obositul nostru regenerator a trecut la cele eterne, mulțumit cu rodnicia sa activitate, dar' supărat în internul seu pentru sârta viitorului.

Om cu vederi largi, nemuritoriul nostru metropolit, capul natural național al nostru, a prevădut că biserica răzimată de statutul organic va pute progresa numai fiind sincer scutită de legile politice-administrative ale statului. De aceea încă la conferința politică din 1869 dela Mercurea a stăruit pentru adoptarea unei ținute moderate față cu statul. Maturitatea sa politică însă n'a fost înțeleasă nici chiar de acei bărbați ai nostri, cari se bucurau de orecare nimb politic. Să nu-i criticăm însă pe cei-ce mai sunt în viață, ci presupunând că au totă bunăvoința către dezvoltarea terică a poporului român, să credem că un picuț de stângăcie de vederi politice a fost cauza, că nu au putut înțelege profund vederile unicmântuitoare ale nemuritoriului nostru metropolit!

De am fi ascultat noi de glasul pîntrunătoriu al lui Șaguna, biserica noastră ar fi astăzi un veritabil pharos pentru toți Români din monarhia habsburgică. Lipsa de școlă politică ne-a adus însă la un stadiu nedemn de un popor ce descinde din semișei. Pe lângă ținuta corectă proiectată de către marele metropolit, noi am avé astăzi școle populare române eminent înzestrate, am avé școle medii și speciale, am avé chiar și universitate. În locul acestora n'avem nimic bun, ci numai o biserică, în care une-ori nici nu mai știu cine dispune. Frunțași bisericesci, cari au încărunit cu cinste înaintea altariului, sunt reduși în vața lor la nulă. De

principii regenerătoare nu mai cutéză să vorbescă nime, căci pe unele locuri ale provinciei noastre metropolitane murele dispun de sârta bisericii. Hydra pocăiților, ce ne amenință cu distrugere totală, este numai efluxul abuzurilor ce se comit în fața lumii, sub masca sântelor canone, din partea multora, cari ar avé să fie chemați să-și verse chiar și sângele pentru apărarea principiilor pe cari și-a întemeiat Christos biserica sa.

De sus, de pe la locurile cele sfinte, se propoveduesce pentru întărirea credinței, însă mulți din acei propoveduitori, dacă părăsesc locașul Domnului, sunt mai farisei de cât fariseii de odinioară. Pentru un os de ros, sau — vorbind conform sântei scripturi — pentru un blid de linte își părăsesc principiile, pentru cari au depus jurământ, sub rezerva, că — pe lângă un picuț de penitență — Dumnezeu îi va ierta. De pe amvon (dacă peste tot îl mai cunoșcem) profesăm iubirea deapropelui, credința și frica de Dumnezeu, dar' în viața publică nu ne genăm a pași cu fapte, de cari pe multe locuri s'ar rușina chiar și păgânii. Și poporul nostru cel nestricat le vede toate acestea și se disgustă de biserică, de ore-ce nu înțelege, cum evadreză cele propoveduite de funcționarii mici și mari ai bisericii cu faptele lor particulare. Poporul știe din tradițiune, că credința fără de fapte murtă este; când vede deci atâtea fărădelegi din partea conducătorilor sei firești, lucru natural că ușor slăbește în virtuțile creștinesci, și preocupat de lipsele sale trupesci nu mai pune nici un preț pe recerînțele spirituale, își vede numai de traiul vieții fizice, prin ce ajunge la stadiul deplorabil, că nu se mai deosebesce de alte ființe vietoare.

Trăim în vremuri pline de îngrijire, atât pentru viitorul nostru național, cât și bisericesc. Mai nici într'unul dintre centrele noastre culturale nu vești alt-ceva, de cât urita nisuiță după răsunare. Bărbați destoinici, cari lucră numai pentru îndeplinirea nepreocupată a datorințelor, de nu arată înclinare pentru a tămăia mamonilor, sunt vexați pe tot pasul și forțați a lua lumea în cap, sau a-și restringe activitatea numai pe lângă împlinirea oficiioasă a datorințelor. De vre-o pornire principiară-regenerătoare nu e vorbă nici la Brașov, nici la Sibiu, nici prin centrele desperate ale Românilor ungureni, căci cărtitorii de pe la anumite foi au încercat pe toți cei buni cu atâtea mardării, în cât nu-i mai plesnesce nimănui prin minte a se cugeta la cutare luptă de regenerare. Poporul și-a pierdut încrederea în conducătorii sei naturali, căci a cetit despre dinșii prea multe blasfemii scornite de către nefericitul club al preocupărilor naționali.

Între împrejurări desperate ca aceste, tot Românul cu oreși-care durere de inimă de neamul și legea sa, dator este a cugeta cu totă serioșitatea la pașii ce trebuiesc întreprinși spre a pune temelie unui viitoru ticnit.

Tot Românul trebuie să se gândească la regenerarea poporului român, atât de necesară și de ardetore, regenerare, care trebuie să se facă

Ortodoxul.

Adevărul despre Ungaria.

Revenim asupra broșurei cu titlul de sus, despre care am vorbit în numărul trecut, — de astădată în scopul ca să-i facem cunoscut cuprinsul.

Autorul începe cu o scurtă istorisire a faselor prin cari a trecut viața publică a Magiarilor, în decursul milenului ce-l au în urma lor ca locuitori ai Europei, — pentru a constata, că la formațiunea de astăzi a Europei au contribuit mult și Magarii, din a căror viață politică scriitorul broșurei află de remarcat două puncte luminoase: perseveranța cu care au știut în trecut să lupte pentru ajungerea scopurilor lor, și zelul și credința cu care au re-mas pe căile stabilite odată de bune și corecte.

Ne spune mai departe autorul, că fără ajutorul Magiarilor Europa n'ar fi fost în stare să pună stavilă înaintării osmanismului și să mute hotarele culturii europene atât de departe în Orient, pentru a pute lovi acolo unde voesece, anume: că și pericolul care astăzi amenință Europa, și în deosebi pe Nemți, slavismul, — earăși numai cu ajutorul Magiarilor va pute fi delăturat!

Ni-se mai spune, că Magarii au luptat din toate puterile în trecut în contra tendențelor de germanizare, dar' inimizii ai Nemților n'au fost nici odată.

Magarii voiau să rămână Magarii, stăpâni peste Ungaria, dar' doreau să aibă și pe Nemți de aliați în contra inamicului comun. Că cu casa domnitore au ajuns de multe-ori în conflict, — e adevărat; dar' lucrul s'a întâmplat din motivul, că prea de multe-ori Magarii au fost înșelați în așteptările lor, fiindcă ce li-se dădea astăzi, ca mână venea luat îndărăt dela ei. Dar' acestea au trecut. Astăzi Magarii întocmai ca și Nemții, sunt cei mai credincioși stâlpi ai tronului, pe ai căror umeri se odihnesce puterea habsburgilor.

Așa ni-se prezintă poporul magiar, în broșura din întrebare.

După-ce ni-a făcut descrierea istorică a Magiarilor, autorul trece la mișcările naționalităților din Ungaria și la conducătorii lor.

Ne spune, că dualismul a avut drept idee fundamentală crearea dincolo a unui stat pus sub conducerea Nemților și dincoace a unui stat pus sub conducerea Ungurilor. Naționalitățile n'au fost învoite cu acesta, și de atunci mișcarea lor.

Naționalitățile ar dori o federalizare a monarhiei. Magarii s'au îngădit însă bine în contra naționalităților, fiindcă din capul locului au dat Croației *charta bianca*, pentru a fi scutiți de o eventuală majorisare. Scăpați astfel de Croați, cărora Magarii li-au dat tot ce au cerut, cu atât mai bine au putut să fie strînse în frâu celelalte naționalități din Ungaria. Cu toate acestea, Magarii au avut lupte grele cu naționalitățile, în parlament și afară de parlament. „Nu erau mulți, — zice broșura, — cei-ce pregăteau iadul în parlament pe seama Magiarilor, dar' formau o grupă energică, pe care naționalitățile nemagiare au fost trimis'o în dieta magiară prin anii șasezeci și șaptezeci; ear' cei puși în fruntea acestei grupe erau omeni de fer, cari nu se lăsau să

fie ușor biruiți. Sârbul *Miletici*, Românii *Mocsonyi* și *Cosma*, și Slovaciul *Pauliny* erau conducătorii naționalistilor, cari luptau categoric în dieta ungară pentru federalizarea Ungariei.”

Tisza Kálmán nu voia să știe nimica de o împăcare cu naționalitățile, pentru-că se temea că pe calea aceasta va fi învinsă „ideea de stat magiar”. *Tisza* zicea așa: „Statul ungar e destul de tare pentru a *sdrobi* pe cei ce se ating pe ascuns de corpul său.” Pur-tarea acesta a lui *Tisza* a adus cu sine, că reprezentanții naționalităților au eșit din parlament, după-ce *Miletici* li-a spus Magiarilor, să bage bine seama ce fac, pentru-că: *hodie mihi, cras tibi!*

S'a început politica de pasivitate din partea naționalităților, care a fost sprijinită și din partea — Slavilor din afară. Chiar și astăzi panslavistii sunt diriguitorii politicii naționaliste în Ungaria, precum după intențiunile lor a fost compus și protestul comun al Românilor, Sârbilor și Slovacilor, dat în contra magiarisării numirilor de localități, făcută prin articolul de lege votat în 1898.

Nu-i place autorului broșurei mișcarea Slovacilor, cari într'un memorandum — zice el — au cerut, ca limba magiară să rămână numai limbă diplomatică, ear' în oficii să fie introdusă limba poporului, precum și funcționarii să fie luați din sinul poporului, punându-se în fruntea fie-cărui comitat locuit de Slovaci câte un comite suprem dintră Slovaci, etc. Ba e indignat reu autorul de atâtea cutezanță din partea Slovacilor, un popor, pe care lumea l' cunoșce numai după aceea că n'are nici o cultură și umblă cutierând țara și străinătatea cu — drotul pe spate! Ah, cu cât e mai superior Magarul în cultură, — esclama autorul, — de aceea, mai bine *Magiar*, decât *Slovac* sau *Slav* preste tot! — Și autorul își exprimă speranța, că în momentul critic, Magarii și Români își vor ridica împreună armele în contra Slavilor, — pentru apărarea Germanilor.

Autorul broșurei ne spune mai departe, — după ce espune pe larg politica Cehilor, care merge mână în mână cu politica Slovacilor, — că mișcarea naționalităților din Ungaria a câștigat un punct nou de razim la Roma, grație intervenirii episcopului *Strossmayer* și a arhiepiscopului *Stadler*, și că presa franceză încă a fost câștigată pe seama politicii slave din Austro-Ungaria, — pentru a ne face să înțelegem, că într'adevăr pericolul e mare din partea slavismului, în contra căruia se impune legarea unei alianțe de apărare, o alianță română-magiară și germană-magiară.

După-ce constată apoi de nou, că Slavii au câștigat pe Români pe partea lor, — continuă astfel autorul:

— „În Ungaria, după Germani, Românii formează fără îndoială elementul cel mai important din populațiunea ungară a ferii. Chiar și după număr, ocupă primul loc după Magarii.

Recensemântul din anul 1890 a dat ca rezultat două milioane și jumătate din întreaga populațiune de 17,340.000 de suflete, va să zică 14,04 procente. Dacă mai luăm, că Românii posed o forță propagativă cu mult mai puternică decât Sașii și Magarii, și că în-

cepend delat Tisa, până la granițele magiario-române, *trădesc în masse compacte*, ear' în ultimii trei decenii au făcut progrese însemnate pe terenul cultural și economic, venim la rezultatul, că avem aici a face cu un neam de popor însemnat după număr și înzestrat cu puternice forțe de viață, și că chestia română e pentru Ungaria și pentru Magiari de cea mai mare importanță.

Pentru Magiari nu pote să fie tot una, dacă Românii stau pe partea lor sau împreună cu celelalte naționalități atacă pozițiile Magiariilor. De aceea va trebui să fie căutat înțelegerea cu Românii. Dar' numai pe calea aceea pôte fi ajunsă, dacă Românii se desfac de către naționalitățile slave și se unesc cu Magiarii, pentru a lupta în contra pericolului slav care amenință de o potrivă ambele popore.

Nu mai pe calea această e posibilă o pace onorabilă pentru ambele părți, numai așa pot împlini Românii din Ungaria o misiune, care trece departe peste limitele unei opere ungare! Dar' firește, câtă vreme Românii stau pe baza concluderilor conferinței dela Merceurea din anul 1869, câtă vreme cer restaurarea autonomiei Transilvaniei, — despre o împăcare cu Magiarii nu pôte fi vorba. Pentru Magiari Ardealul e aceea ce e Boemia pentru Nemții din Austria, căci precum aici interese eminate germane, așa acolo interese eminate magiare sunt în joc, și ele sunt cauza, din care Magiarii, dacă vreau să existe, ei și statul lor, iau o poziție atât de categorică cu privire la Ardeal. — — —

Trecând peste revolta țărănească din Maramureș, atinsă în numărul trecut, autorul ne mai spune, care era politica lui Ion Brătianu și cari erau vederile sale în chestia română, pentru a constata, că Brătianu era mare inamic al slavismului; ear' pentru a-și vedea asigurat statul în contra acestei primejdii, voia să-l pună sub suzeranitatea casei habsburgice, în raport delegațional. Vom continua.

Din comitate.

— Congregația comitatului Sibiu. —

Sibiu, 9 Octobrie n.

După cum am anunțat în numărul trecut, adunarea generală de toamnă a comitatului Sibiu, ținută luni, în 7 Octobrie nou, a avut unele momente însemnate naționale, pe cari venim să le înregistrăm după cum urmăm:

Sedința, presădată de comitele-suprem Thalmann, a fost deschisă la orele 9. Dintră membrii români erau prezenți domni: Dr. Liviu Bran de Leményi, Zaharia Boiu, Di-

mitrie Comșa, Dr. Beu, Nicolae Ivan, Nicolae Hențiu, V. Florian, Manta, etc.

Vicecomitele Reissenberger răspunde la o interpelare adresată lui din partea membrului municipal Dr. Amos Frâncu, în congregația din 5 Iunie a. c.

Interpelarea era următoarea:

„În fața alegerilor parlamentare viitoare, dispus e dl vicecomite a omite și a refusa aplicarea opreliștei de liberă întrunire și a pedepselor decretate în ordonanțele nelegale și anticonstituționale ale fostului ministru Hieronymi, referitoare la partidul național român?”

Vicecomitele răspunde astfel:

„Ministrul de interne r. u. a sistat în anul 1894 funcționarea partidului numit național român și a calificat drept transgresiune călcarea acelei interdicțiuni.

Prin urmare, nici eu, nici autoritățile de l. instanță nu putem omite și refusa aplicarea acestei interdicțiuni și a pedepselor pentru călcarea ei.

Totodată resping espresiunea folosită în interpelațiune, că ordinațiunile respective ar fi contrare legii și constituției.

De altminteru în sensul art. de lege 33/1874 §. 104 alin. 2. întruniri populare se pot convoca, dacă în convocător și în rugarea pentru concesiune se convoca locuitorii comunei, cercului etc., fără deosebire de naționalitate și confesiune, și dacă programul întrunirii este indicat precis în convocător.”

Interpelatorul Dr. Frâncu nu a fost de față, pentru a se pronunța asupra răspunsului. L-a substituit însă domnul Dr. Leményi, care acceptând de a sa interpelarea, își exprimă regretul, că dl vicecomite abia astăzi răspunde, în loc să fi răspuns atunci când i-s-a adresat interpelarea, căci atunci era actuală, nu acum când alegerile sunt făcute. Răspunsul nu l-a mulțumit. Aceea ce zice dl vicecomite, că adunări populare pot fi convocate numai fără deosebire de confesiune și naționalitate, e o violență naivă. Partidul național român are drept de existență și nici un fel de ucas al lui Hieronymi nu va pute opri pe Români să fie aceea ce sunt.

„Eu deosebi, — a spus dl Leményi, — declar sus și tare că sunt membru al partidului național”, — care declarație a stors aplauze frenetice din partea Românilor. Dl Leményi își rezervă dreptul să vină cu propunere concretă în fața congregațiunii.

Urmăza al doilea răspuns al vicecomitelui, dat la interpelarea dlui asesor consistotial Nicolae Ivan, adresată tot în congregația din 5 Iunie.

Interpelarea era următoarea:

1. Are dl vicecomite cunoștință despre purtarea provocătoare a gendarmilor, față de cetățenii pacinici și loiali din Seliște, în ziua de 3/16 Maiu, purtare, care a scandalizat și silit pe doi cetățeni ai altui stat, ca să ceară scut la consulatul lor, ear' pe Selișteni i-a neliniștit și-i neliniștește și azi, — pentru-că repezindu se cazul din 3/16 Maiu — pôte provoca turburări și chiar vătărări de sânge?

2. Există o lege ori o ordinațiune, prin care ar fi interzisă și oprită sărbarea zilei de 3/16 Maiu și dacă există, de ce nu se aduce la cunoștința publicului din comitat?

3. Are dl vicecomite de cuget să iee cele mai aspre măsuri, ear' pe agenții provocatori, în cazul acesta pe sergentul gendarmilor din Seliște, să-l pedepsască pentru cetezanța lui — și în viitor să garanteze libertatea cetățenilor, periclitată chiar prin cei-ce trebuie să fie susținătorii ordinei și ai siguranței publice?

Dl vicecomite a dat următorul răspuns:

La 1 și 3, că conform înștiințării comandei districtuale de gendarmerie r. u. din Cluj nr. 5217/1347 1901 pășirea sergentului de gendarmerie r. u. din Seliște, din 16 Maiu a. c., s'a aflat lipsită de tact; această afacere s'a rezolvat meritoric din partea comandei districtuale și postul de gendarmerie din Seliște s'a instruit în privința procedurii în viitor. La consulatul francez din Budapesta nu a sosit nici o plânsore din partea străinilor amintiți.

La 2, poporul s'a făcut atent încă în anul 1898, că acțiunea ce are de scop sărbarea zilei de 15 Maiu 1848, este contrară legii și adevăc cu privire la principiul cuprins în art. de lege 44, 1868, conform căruia toți cetățenii Ungariei constituiesc în privința politică o națiune.

Interpelatorul nu e mulțumit cu răspunsul, care nu a mulțumit nici pe alți Români. Constatat fiind, că sergentul de gendarmi în starea sa turmentată a turburat liniștea cetățenilor, atacându-le dreptul de a se aduna și a sărbători o zi care lor scumpă le este, — trebuia, ca sergentul să fie amovat din post și pedepsit, ear' nu instruit pentru viitor. Astfel de proceduri jignesc nu numai sentimentul poporului atacat în libertatea sa, ci detrag mult și din autoritatea vicecomitelui, care nu e în stare să apere poporul de niște agenți provocatori. Sărbarea zilei de 3/16 Maiu, memorabilă pentru Români, nu este oprită prin nici o lege, prin urmare aceia cari în mod volnic opresc pe Români și turbură sărbarea acestei zile, necondiționat trebuiesc aspru pedepsiți. Răspunsul nu-l ia la cunoștință.

Cu privire la cunoscuta rezoluțiune a Secuilor din Treiscaune, ca dieta să fie recercată să modifice legea de naționalități, — care însă n'a fost pusă la timpul seu la ordinea zilei pentru a fi discutată în congregație: se primesce cu unanimitate propunerea comitetului permanent, că congregațiunea trece peste curenda Secuilor la ordinea zilei, cu atâtă mai vârtos, fiind-că petițiunea a primit rezolvare și din partea dietei. Se constată însă, că circulariul Secuilor trebuia pus la timpul seu la ordinea zilei, așa cum au cerut Românii în congregația din 5 Iulie a. c. Totodată congregația își exprimă părerea, că nu pôte accepta vederile cuprinse în curenda Secuilor, din contră; e de părerea, că legea de naționalități e minimul din li-

bertățile și îndreptățile cari compet și naționalităților nemagiare din Ungaria.

La propunerea membrului Dim. Comșa se primesce, ca în viitoriu liferarea de petriș să se dea pe calea licitației publice, nu din mână liberă ca până acuma.

Se ia hotărîre nouă, ca cercul pretorial al Sibiului să se împartă în două, rămânând pentru amândouă sediul în Sibiu. Preotul Florian a propus, ca sediul noului cerc să fie Talmaciul; ca centru geografic al noului cerc, dar' propunerea nu s'a primit. Propunătorul a anunțat recurs.

Tot la propunerea d-lui Florian sprijinit de d-l Dr. Leményi se primesce prin votare, ca drumul comitatens Talmaci-Olt-Racovița-Avrig să fie făcut nu numai până la Olt, cum e proiectat, ci și peste Olt, până la Racovița-Avrig.

Celelalte puncte din program au fost de interes mai secundar și au fost rezolvate în sedința de după amăzi, în prezența a 6 membri (zi: șare membri) municipali și a opt funcționari.

Revistă esternă

Regele Alexandru — despre succesiunea la tron. La începutul săptămânii acesteia regele Alexandru a sosit la Niș, unde la discursul de bineventare al primarului a declarat că toate faimele și intrigile puse la cale în timpul din urmă cu privire la cestiunea succesiunii la tron, provin de la dușmanii Sârbiei și ai dinastiei Obrenovici. De sine înțeles, că faimele de crise guverniale, lansate în legătură cu intrigile de mai sus, încă n'au nici o basă.

Răsboiul Burilor. „Sunday Times” din Londra publică de la colaboratorul seu militar următoarele: De-acî incolo Kitchener va avé mână liberă în conducerea răsboiului, dar' pentru aceea chiar și cercurile oficiale știu foarte bine, că răsboiul va mai dura încă cel puțin un an. De aceea, prima datorință a guvernului e, ca în locul soldaților obosiți de lupte să trimită alții. Kitchener cere trupe călărețe, de aceea guvernul îi va trimite în primul loc pedestre-călărețe și în cas 'de lipsă încă trei regimente de cavalerie. Canada și Australia încă vor fi recercate să trimită nou contingent de ôste. De aci încolo guvernul va trimite pe câmpul de răsboiu în fie-care lună câte opt mii de cai.

„Rheinisch-Westphalische Zeitung” din Köln raportază din Capstadt următoarele: Conform raportelor semioficiöse ale autorităților militare situația în Capland e foarte precară. Numărul insurgenților crește din zi în zi. Trupele dușmane (ale Burilor) sunt provădate abundant cu merinde și cai. Tactica cea mai nouă a Burilor aflători în Capland e, că se resfiră în comande mititele, ca să pôte opera mai ușor și să pôte ajunge până prin cele mai îndepărtate locuri.

FOIȘORĂ

Fum!...

de T. Cornel.

Era în toamnă; o toamnă tainică și clară, când frunza nu se desprinsese încă.

Pe cheiul din Saint-Cloud, unde se opresc vapoarele cari vin din spre Paris, aștepta în nerăbdare o fată nălțuță, bălaie ca sôrele în răsărare, dar' cu ochii negri ca două pete de cernelă, și catifelati.

Privirea 'i dornică luneca departe pe netezimea Senei înmărmurite de liniște, — luneca foarte departe. Ea răscolea infinitul, îl cerceta în ciudată, dór, dór de-ar zări ivindu-se în spre Sèvres vapoarul care trebuia să aducă pe Ryonel al ei. Ah! dar' depărtarea stă în neclintire ca într'un tablou, imbrățișind o priveliște întrégă și ori-cât cerca privirea se-i sfășie marama transparentă azurie, lăsată jingăș peste adâncimea 'i misterioasă, nu se ivea din ea nimic, nu se zăria nici semn nici umbră. Arare numai, numai câte-o barcă venia pe lungul Senei, creștându-i fața lucioasă ca de oglindă.

Și sta fata îngândurată, cu inima sărită și cu sufletul înăbușit de neliniște și de grijă,

sta privind adâncul depărtării și adâncul apei și muțenia infinitului. Dar', tresărî de odată. Vapoarul apărî mergend spre Sèvres, pe urmă venind în góna aburului către Saint. Ea se simți năvălită de valuri de sânge. Inima 'i se sbătea ca sub o strînsore. Nu mai vëdu nici auzi, așa de mare și de puternică fu emoțiunea care-i bătea 'n urechi, în ochi, în tot corpul. Vru să-i iasă înainte, dar' nu se putu mișca din loc. Când se desmetici, zări o batistă fluturând pe bordul vapoarului. Era el. Cu batista-i de mătasă, ia 'i răspunse la rëndu-i. Ryonel înțelese și agită din nou batista și mai repede și mai cu foc. Când se întâlniră pe malul prăfuit și pietrișat, se topiră într'o lungă sărutare neasemuit de pătimasă. Lumea, care trecea, se uita la ei cu ochi curioși și avea zimbete pe buze.

— Te-am regăsit. iubito, te-am regăsit, — șopti dînsul îmbătat de farmecul revederii și uluit de emoțiune.

— De ce veniți așa târziu? întreba Honorina. Ce témă 'mi era că n'ai să mai vii! Te aștept de un ceas... și minutele se perondau așa de 'ncet!

— Drăguță, nu-i vina mea, — drumul e atât de lung!

Prinși de mână urcau spre Parc.

Opt zile de când nu se vëduseră: opt secole! Trecea vremea de părea trasă cu

boii. De nu și-ar fi scris, dómne! ce nesfîrșită și chinuitoare ar fi fost despărțirea! Scrisorile lui erau pagini de nebulie. Ale ei povesteau suferința iubirei cu delicață mișcătoare. Când Ryonel citea scrisorile ei se lăsa în legănarea alinătoare a lacrimilor. Ear' Honorina nu mai sfîrșia recetind foile pe cari fierul roș al dragostei arsese cu urme de litere de cea mai mare patimă: iubirea. Cum termina, lua portretul și-l acoperea întreg dintr'o sărutare. Iubire! Era iubirea mărėjă, crescută în inimile feciôre, mărîtă prin firea lor, glorificată prin simțămintele sincere și măestrite. Era iubirea pe care nimeni n'o simțise. Nici cântecul n'o cântase, nici melodia n'o legănase, ear' graiul de aur al artistului, cât de dulce ar fi fost, părea fără vrăjție, când trebuia s'o descrie. Era neauțit. Și unul și altul înzeiți se înzeiau și mai mult în lumina acestei dragoste.

În mersul lor spre Parc, ei vorbeau. Honorina îi povestea ce se petrecuse la ei a casă. Tatăl ei în loc s'o certe, când află de dragostea lor, îi spusese să iubescă și să fie cuminte. El chiar îi zise să scrie lui Ryonel și să-l cheme a casă la dinșii, să-l vadă și el și mama ei, toți ai casei. Ea le arătase portretul. Și le plăcu. Ce figură admirabilă! Dar' ce om blând! Ce inimă de aur! Cu câtă iubire o încânta dînsul! Ah!

În lumea întrégă nu mai era un altul ca el, ca să știe să iubescă s'o alinte, să-i fie credincios. Dînsa nu mai înceta din laude. Și mama ei și tatăl, aplecați de-asupra fotografiei erau răpiți de farmecul figurei lui Ryonel. Doi ochi mari, negri, misterioși și dulci, în luminile cărora se scaldă un vis armonios, ardeau în portret, ca vii. Figura regulată, expresivă, frumoasă, cu trăsături ritmice, blajină și viselnică, cu frunte largă, era înconjurată de un păr care se ridica în crețuri mătăsôse, desfăcut, dând feței o superbă înfățișare de poet delicat. Sub nas se resfira o mustață neagră, ear' colțurile îndoite ale gulerului mușcau într'o cravată înflorită într'o fundă artistică. Ah! figură nobilă, figură admirabilă! Parinții Honorinei rêmăseră estazați, captivați, câștigați. Și ei voiau să-l vadă, să-l audă vorbind, să-l admire. El trebuia să intre în casa lor.

— Ai să mănânci la noi, astă sêră, mai adăuga Honorina, după ce-i spuse tot, tot, cu parinții.

— Mânc unde vrei tu, — îi răspunse dînsul fericit.

Ea 'i sărută mâna, recunoscătoare. Dar' de pe înălțimea Micului Trocadero, un trecător care se uitase la ei în vale, o vëdu. Honorina, surprinsă, se înroși până în albul ochilor.

(Va urma.)

Noul tarif vamal german. Ziarul rus *Novosti* reclamă cu energie, din partea guvernului german o modificare radicală a proiectului noului tarif vamal și mai cu seamă o reducere considerabilă a taxelor de intrare pentru cereale.

„Nu numai că nici un tratat de comerț nu se va putea încheia pe baza unor asemenea taxe — zice ziarul rus — dar' statele învecinate cu Germania nici n'ar începe negocieri cu ea în vederea încheierii de tratate de comerț, de ôre-ce ele ar considera aceste negocieri condamnate de la început la un nesucces sigur.”

Din tractul prot. al Lupșei.

*Pregătiri pentru întregirea postului de proto-
presbiter.*

Ponor, 10 Septembre, 1901.

Veste bună vin a Vă împărtăși de astădată. Și mă simt fericit că tocmai eu sum norocosul a Vi-o împărtăși. Deci iată-o.

După-ce atotputernicul Dumnezeu, dela a cărui voință atărnă viața sau mórtea noastră, în 2 Martiu a. c. sêra la orele 8 a chemat la cele vecinice pe prea bunul, de toți iubitul și în veci neuitatul nostru șef tractual protopresbiterul *Ioan Danciu*, tractul nostru a rămas în vêduvie și jale adêncă.

Preaevenerabilul nostru Consistoriu arhidieceșan însă, ca un bun părinte, care nu lasă copilul a plânge până când nu mai poate, a gândit: destul lacrimile și jalea voastră. Cu alte cuvinte, a aflat de bine-sosit timpul pentru a pune capăt acestei văduvii și jale, și a înveseli inimile noastre cernite și întristate, prin înlocuirea unui alt *prednic* a conduce mai departe destinele tractului nostru și a continua măreața operă începută de mult regretatul *Ioan Danciu*, adică tot mai multă luminare, înflorire, întărire și înaintare a tractului nostru.

Deputat al acceia prin mandatul din 16 August a. c. Nr. 2245. Plen., comunicat nouă prin scripta preanoratului oficiu protopresbiteral din 22 August a. c. Nr. 612, a dispus a se face pregătirile pentru întregirea postului de protopresbiter al tractului Lupșa.

In urmăre Joi în 20 Septembrie st. v. la 9 ore a. m. ne-am adunat noi preoșimen. d.n tractul Lupșei în reședința protopresbiteratului nostru, adecă în opidul *Ofenbaia*, pentru a alege 8 membri din cler ad hoc pentru alegerea de protopresbiter, va să zică: cu mandatul de a participa esclusiv numai la actul alegerii de protopop. Din cei 23 preoți actuali s'au prezentat 19, absențănd astfel 4 fără a'și fi anunțat cauza absențării.

După-ce zelesul adm. prot. M. O. D. *Vasilu Gan* prin o seurtă dar' acomodată vorbire declară întrunirea colegiului de deschisă, provacă colegiul a-și alege doi bărbați de încredere și un notariu pentru conducerea protocolului. Ca bărbați de încredere se alege parohii *Nestor Manciu* din Ocolul-mare și *Constantin Giurgescu* din Runc, ear' de notariu *Laurențiu Ciorbea* din Ponor. Apoi întreabă preoțimea dacă dorește votare nominală sau secretă, la ce, acésta dechiarându-se pentru votare secretă cu ședule, pentru facerea combinațiunilor suspende ședința pe cinci minute.

Redeschidându-se şedinţa îşi prezentază la urnă şedulele unul câte unul şi constatându-se că sunt în număr egal cu al votanţilor se face numărarea voturilor. Majoritatea absolută au întrunit-o şi deci s'au dechiarat aleşi următorii : *Constantin Giurgescu, Eutimiu Frăsilă, Simeon Pop, Aureliu Boier, Macaveiu Bârsan, Clemente Popescu, Vasilie David şi Iosif Neagu.*

Nișel cam rea impresiune a făcut că au rămas afară veteranii preoți *Nicolau Pitic* din Muncel și *Ioan Nicoră* din Lușea, cari au merite neperitore pentru susținerea tractului amenințat odinioară cu desființare. Să sperăm că la eventuale alte alegeri nu vor mai fi trecuți cu vederea.

Terminându-se alegerea și încheindu-se
protocolul, M. O. D. adm. prot. V. Gan a
mulțămît membrilor pentru buna armonie de
care s'au condus, și declară întrunirea cole-
giului de închisă.

Apoi, după o mică pauză s'au purces la conferența preoțească. Despre acésta însă de altă-dată.

Preotul Laurențiu Ciorbea.

NOUTĂȚI

Distincțiune. I P. S. D. Arhiepiscop și Metropolit Ioan Metianu a distins la sfințirea bisericii din Galați. pp. Bistriței, înțemplată la 14/27 Septembrie 1901 (Înălțarea Crucii), pe dl Gavriil Hango, spiritual la penitențiarul reg. ung. regn din Gherla, pentru bunele servicii ce le-a adus bisericii până acum pe diferitele terene de activitate — cu îndreptățirea de a purta brâu roșu.

Comisariu guvernial pentru școlele medii gr. or. române din Brașov și pentru gimnasiul inferior din Brad, pe anul școlar curent e numit directorul suprem de școle din Sibiu, dl Iosif *Elischer*.

Eminescu — în francezesc. Doi mari librari din *Paris* și *Geneva* au luat în editură volumul de poezii „*Quelques poésies de Michail Eminesco*“⁴. Acest volum conține într-o admirabilă traducere în versuri albe mai multe din poeziile regretatului nostru poet, cum și biografia poetului scrisă de Alexandru Vlațuță. Remarcabila traducere a poeziilor se datorește d-nei M. M. V., o persoană bine cunoscută în societatea bucureștenă și directoara a unui înalt așezământ de cultură din București.

Magiarisare — cu ajutorul cărților liturgice. „Magyarország” aduce știrea că vicarul din Hajdu Dörög al episcopului *Firczak* (de la Muncaci), canonicul *Lengyel*, a primit de la episcop încredințare să traducă în ungurească cărțile tipiconale grecești și slavone, folosite la serviciul divin în biserica gr. cat. a rutenilor.

† **Stefan Pop**, paroh gr. or. în *Surdac Copalnic* (tractul Cetății de petră) a răposat Luni noaptea (18 Septembrie st. v.) în etate de 55 ani, și după 27 ani de preoție! A fost înmormântat Joi, în cimitierul bisericeii noastre din Berința. La actul înmormântării, condus de administratorul presbiteral Teodor Șovrea, a luat parte întreg poporul din comună și mulți din împrejurimi, voinđ prin acesta a da ultimul salut părintelui bun, de la care nici-când minenea nu s'a depărtat nemăngaiat. Credincioșii săi, recunoscători pentru părintească conducere în timpul cât i-a păstorit, au depus pe cosciug o frumoasă cunună de flori cu inscripția: „Iubitului preot Stefan Pop, paroh gr. or.“ Într-*ele* multe fapte sâvârșite spre binele și prosperarea parohiei sale e și întemeierea școl-ei, pentru care a jertfit foarte mult din al seu.

Li deplâng perderea: neconsolata soție Iuliana n. Vaida, fîca Ana măr. Gheție, frații Teodor, Petru, Anisia, Afimia, și număroase alte rudenii și amici.

Dumnezeu s⁻i fac⁻a parte de r⁻esplata
celor buni.

Biblioteca populară în dialect macedo-român. Cetim în ziarele din România că profesorii macedoneni au luat inițiativa pentru înființarea unei biblioteci de popularizare în dialect macedonean, scoțând pe preț mic cărți destinate Aromânilor cari nu cunosc de ajuns limba cultă. Primul număr din această bibliotecă a apărut zilele acestea și cuprinde *anecdote populare* puse în versuri de N. Batařia.

Societatea minieră „Concordia” din Abrud — în ajutorul meseriaşilor români. Membrul ajutător al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” Leonte Puşcariu, funcţionar la „Albina”, petrecând zilele trecute în Abrud, unde societatea minieră „Concordia” şi-a ţinut adunarea generală — şi-a adus aminte de nobilele scopuri, ce reuniunea amintită le urmăreşte, scopuri de cari cu toţi trebuie să fim încălziţi şi spre atingerea căroră, cu toţi trebuie să jertfim. Membrii prezenţi, spre a înpintena reuniunea în ceea-ce priveşte realizarea întemeierii halei de vânzare pe seama meseriaşilor nostri, au dăruit la fondul de 20 bani următoarele sume: Societatea minieră „Concordia” 50 cor.; Aurelian Danciu, director de mine 1 cor.; Dr. Laurenţiu Pop, adv. 2 cor.; Candin David, (Bucium) 1 cor.; Aviron Macaveiu, (Bucium) 2 cor.; Petru Achim, (Bucium); Petru Macaveiu, (Abrud); Ioan Macaveiu, (Bucium-Şasa); Nicolae Băeşan (Bucium); Dr. Max. Popovici, inspector de regia monopolurilor statului (Bucureşti); Ioan Corcheş, (Bucium); Arlton Popa, directorul „Detunatei” (Bucium); Dr. George David, avocat (Abrud); Şofron Stan, contabilul „Patriei” (Blaj); Daniil Gabor, ing. de comasaţie (Voila); Basiliu Maior, jude reg., — fie-care cu câte 1 cor. Suma totală 67 cor. E de tot laudabil începutul făcut de fraţii grupaţi în jurul societăţii minieră „Concordia”, în ce priveşte ajutoarea meseriaşilor nostri. — Dzeu să le răsplătească jertfa adusă!

Oficer ucis cu petri. În *Monastir* (Macedonia) un oficer turc zilele trecute s'a exprimat în mod ofensător asupra sultanului într'un local public. Oficerii și cetățenii prezenți au voit să 'l dețină, dar' el scoțând un revolver a împușcat trei oficeri și un civil și a rănit pe alți câțiva. Atunci s'au aruncat toți asupra lui și atâta l'au bătut cu bastoane și cu petri, până l'au ucis.

Învățătorul — amplotai public. În Decembrie a. tr. învățătorul Andreiu *Bartalos* de la o școală elementară din Budapesta într-o dimineață a trimis din școală pe băiatul lui Iosif Bozsán să-și aducă de-a casă cartea, pe care băiatul și-o uitase a casă și de care avea lipsă în școală. Fiind-că băiatul se codea să plece, învățătorul l'a luat de mână și l'a îndreptat să plece. A casă băiatul a spus că învățătorul l'a bătut, la ce tatăl său, care zăcea bolnav de influență, în iritațiunea cauzată și de morb, s'a sculat și mergând la școală a palmuit pe învățătoriu și a scos la el și bricegul. La țipetele copiilor însă de briceg nu s'a folosit. Într-aceea unui băieți au alergat a directorul spunând că un om a bătut pe „tanító bácsi” și vrea să 'l uiegi. La intervenirea directorului, Bozsán a fost depărtat apoi cu forța, făcându-se contra lui arătare criminală. În același timp scaunul școlar a introdus cercetare contra învățătorului pentru pretinsa ultragiare a băiatului, dar' s'a constatat că băiatul n'a fost bătut. Contra lui Bozsán pertractarea s'a ținut zilele trecute și s'a terminat cu osândirea acusatului la *trei luni de temniță*, clasificându-i-se fapta ca *violență contra autorităților publice* („hatóság elleni erőszak”). Ca motiv atenuant s'a luat în considerare starea iritată a acusatului, cauzată de morb și potențată prin afirmarea băiatului, că ar fi fost bătut.

Alegeri directe. Marți s'au început în Boemia alegerile de deputați pentru dieta provincială. Comunele rurale, pe baza noii legi, acum aleg de prima-dată direct, fără electori. Lupta electorală promite a fi înversunată.

Programul examenului final, ce se va ține la 30 Octombrie 1901, 8 ore a. m. în școala agronomică a comitatului Sibiu, despre aptitudinea învățăcelilor în lucrările economice: a) *Lucrări de mână:* Taierea de paie și napi, precum și prepararea de nutrețe mestecate. Mulgerea vacilor. Înghămarea și prinderea la car a cailor și boilor. Scóterea și curățirea năpilor de zăhar și de nutreț. Săparea și grămădirea cu „Planet junior”. Sămănatul cu mâna și cu mașina de sămănat. Scóterea, plantarea, legarea și îngrădirea pomilor. Demonstrarea diferitelor sisteme de tăioare la pomi. b) *Lucrări cu vite:* Aratul cu plugul universal Sack, și anume: cu plugul singur, cu tăietoriul dinainte, cu plugul pe două brezde, cu plugul pen’ru afunzime; cu unelele de curățit; cu unelele de grămădit; cu extirpatorul; cu făcătoriul de gropi; cu mașina de scos cartofi. Aratul cu plugul de schimbat. Lucrări cu carul cu „Planet junior”, și anume: săpatul (curățitul) în diferite lățimi, afunzimi și moduri; grămăditul înăuntru și înafară; brăzdarea cu marcherul; acoperirea brezdelor de sămânțe și netezitul cu tăvălugul. Grăpatul. Sămănatul cu mașina de sămănat.

Orcan și grindină. În *Hamburg* a fost Luni un mare orcan împreună cu grindină. Grindina bătea în mărimea ouălor de porumb și a durat peste un pătrar de oră. Orcanul a cauzat numeroase naufragii. — În *Mannheim* încă a bătut mare orcan, pe urma căruia în portul industrial s'a demolat o casă cu cinci etajuri.

Conte osândit la temniță. Înainte de asta cam cu doi ani contesa Iosefina Spanocchi acuzase la tribunal pe fratele ei, conte Leon Spanocchi, că i-a scris numele pe mai multe cambii fără stirea și învoirea ei. La pertractare însă acușele contesei s'au dovedit nebasate și contele a fost achitat. În timpul cât contele a stat însă sub cercetare, se pusese ră la cale clevețe, că Spanocchi ar fi falsificat pe un cambiu de 900 fl. și subscrierea contelui Bethlen Károly. După sentința de rehabilitare în cauza cu sora sa, contele Sparocchi a eruat pe autorul cleveței în persoană însuși contelui Bethlen și l'a dat în judecată pentru calumnie. Zilele trecute s'a ținut apoi pertractarea, la care prin experții oficiali s'a constatat că subscrierea de pe cambiu cu pricina nu e falsificată, ci e a însuși contelui Bethlen. În urma acesteia contele Bethlen a fost osândit pentru calumnie, la trei zile arest și 100 cor. amendă.

Fundațiile pentru scriitori și gazetari. Cetățenul Ludomir Proszinszky din Cracovia, răposat nu de mult, a testat 150.000 de corone, interesându-se căroră să se distribuie scriitorilor și gazetarilor „cari scriu în spirit polon-național și catolic”. Distribuirea are să o facă — după a lor bună chibzuță — Academia de științe din Cracovia, universitatea Jagello și episcopatul polon.

Incendiarea unui sat. Satul *Fejérpatak* din comitatul Lipto, zilele trecute a fost mistuit tot de un incendiu teribil. Au ars 207 case cu toate clădirile economice din jurul lor și cu tot ce bieții oameni își adunaseră din recolta din ășt an. Afară de câteva case întreg satul e numai tăciuni și funingine. Nenorocirea au provocat-o niște copilași, care își făcuseră foc într-o grădină, ca să-și frigă cartofi.

Cărți și reviste.

Au apărut :

„Confecționarea pălăriilor de paie, cu mâna liberă și cu mașina“. Ediția III cu o introducere de Ioan Kalinderu, membru al Academiei române. Cartea e scrisă de Dimitrie Popescu, fost învățătoriu al școlii de pe domeniul Segarcea al Corônei române, și formeză cârticica VI. din „biblioteca populară a administrațiunii domeniului Corônei“. A apărut în tipografia Gutenberg în București strada Dómnai Nr. 20.

Raportul general pe 1900 al comitetului reuniunii române de gimnastică și cântări din *Brașov*, cuprinzând raportul comitetului către adunarea generală din 25 Ianuarie 1901, raportul cassei pe anul 1900, și lista membrilor reuniunii: 5 membri onorari, 2 fondatori, 81 ajutători, 72 activi în secțiunea de cântări și 10 în secțiunea de gimnastică.

„Cantată” la jubileul de 50 ani al gimnasiului gr. or. român din Braşov, — poesia de Andreiu Bârseanu profesor, ear’ musica de George Dima profesor de musică la acel gimnasiu. Compoziţie pentru cor mixt, solo de tenor şi orchestră; partitură completă şi estras pentru piano. Editura „fondului Coresi” al gimnasiului din Braşov. Preţul 10 corone.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Cu ocaziunea încheerii expoziției profesionale a „Reuniunii meseriașilor și comercianților din Sebeș”, „Andreiana” în 15/28 Iulie a. c. au binevoit a aduce ca dar p. t. d-șore și d-ni de la Sibiiu și Orăștie : I. Hențescu, Steluța Hențescu, S. Moga, Geni Moga, Petru Moga, Florea Cruciaș, Geni Grecu, C. Dragoș, A. Baltes, G. Poponea, St. Duca, N. Bratu, N. Ișan, Dr. Vasile Dan, Ieronim Preda, V. Tordășian, P. Dan, I. Simtion, Petru P. Barițiu și Ioachim Muntean pentru biblioteca reuniunii „Andreiana” 21 cărți.

Tot cu ocasiunea aceea, la concertul de
séra, au binevoit a suprasolvi următorii p.
t. domni:

Stefan Moga, măiestru franzelar Sibiu
4 cor., Sergiu Medean, protopresbiter Sebeş
3 cor., Dr. Alexandru Străvoi, avocat Se-
beş, G. Hazu, România câte 2 cor., G.
Haler, măiestru cojocar Braşov, Ilie Floaş,
comerc. Mercurea, Petru Paul, forestier Se-
beş, Ioan Ghibu, prof. sem. Sibiu, Ilie Moga,
Sibiu, Dr. Iancu, medic în Săsciori, Con-
stantin Creţioescu, Sebeş, E. Vinţeler, ofi-
la Albina Sibiu, Aurel Barcian, Orăştie,
Petru Opincar, econom Sebeş, Aurel Oniţiu,
comerc. Sebeş, E. Reith, locotenent jand.
Sebeş, câte 1 cor., Ilie Petruţ, compt Mer-
curea, Nicolae Branga, compt. Poiana, câte
40 fil.

In pauşă (la petrecere) reuniunea a intenţionat a sorta unele obiecte espuse şi s'a şi încassat 36 cor. 80 fil., departe însă de a pute acoperi această sumă preţul obiectelor, ear' ulterior nu s'au mai putut vinde şedule. Acăsta se aduce la cunoştiinţa gentilelor D-şore, Dne şi P. O. domni cu aceea că suma amintit de 36 cor. 80 fil. s'a adaugat la „Fondul pentru ajutorarea vèduvelor şi orfanilor meseriaşilor români din Sebeş şi jur“. Dacă însă cineva pretinde, i-se restituie suma dată având a se însinua comitetului până în 1 Novembre a. c.

Comitetul reuniunii în şedinţa sa din 26 Septembrie c. a adus tuturor mulţămită protocolară şi se simte plăcut îndatorat a mulţami şi pe aceşti cale pentru maritimosele daruri şi contribuiri.

Sebeș, în 7 Octombrie 1901.
Pentru comitet:
G. Tatar *Ioan Pavel*
vice-președinte secretar și bibliotecar
Petru Gavrilă
cassariu

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce răspunderea.

